

«آیین نامه انضباطی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران»

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱: نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران : به ستاد فرماندهی کل قوا، ارتش، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیروی انتظامی و وزارت دفاع و سازمان های وابسته اطلاق می گردد .

ماده ۲: فرمان : تدابیر، دستورات و مصوبات شفاهی و کتبی مقام معظم فرماندهی کل قوا که در رابطه با نیرو های مسلح ابلاغ می گردد .

ماده ۳: دستورات : کلیه تدابیر، ابلاغیه ها خط مشی و روش جاری و دستوراتی که در رابطه با اداره امور یگان و سازمان در انجام ماموریت های محوله از طرف سلسله مراتب فرماندهی در نیرو های مسلح صادر می گردد .

ماده ۴: فرماندهی : فرماندهی اختیاری است که یک فرد در خدمت به سبب شغل یا درجه و مسئولیتی که دارد در راستای انجام ماموریت های محوله به کار می برد، فرمانده مسئول اداره پرسنل واحد خود بوده و تنها مقامی است که در قبال اعمالی که واحد او انجام و یا از انجام آن بازمانده است، مسئولیت دارد .

ماده ۵: سرباز : کلیه اتباع ذکور دولت جمهوری اسلامی ایران که مکلف به انجام خدمت وظیفه عمومی برابر مقررات قانون می باشند از بدو ورود به خدمت سرباز نامیده می شوند .

تبصره : عنوان افتخاری سرباز چنانکه مرسوم است برای کلیه پرسنل نیرو های مسلح در هر درجه و مقامی که باشد به کار می رود .

ماده ۶: انضباط در نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران : التزام عملی به ولایت فقیه، آداب و سنن و احکام اسلامی و تبعیت از فرامین مقام معظم فرماندهی کل قوا، قوانین و مقررات و دستورات سلسله مراتب فرماندهان و روسا و مدیران . تبصره ۱: دستور فرمانده : از ملزم ساختن افراد جمعی یگان به انجام و یا خودداری از انجام کلیه فعالیت هایی که برای وصول به هدف های تعیین شده یگان ضروری تشخیص داده می شود .

تبصره ۲: دستورات باید صریح ف روشن، و قابل اجراء بوده و در حدود اختیارات و با رعایت قوانین و مقررات صادر گردد . تبصره ۳: دستوری که دارای تمام یا یکی از جنبه های زیر باشد خیانت است و دستور دهنده و مجری آن خائن محسوب می شود .

(۱) دستور جاسوسی به نفع دشمن و یا دولت های بیگانه و یا گروه های داخلی و یا خارجی مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران .

(۲) دستور حمله به موسسات و اجتماعات مجاز و هر گونه تشکیلات ملی ، دولتی و نیرو های مسلح و یا دستور خرابکاری در آنها .

(۳) دستور حمله به مراکز و تاسیسات و ادارات رهبری .

تبصره ۴: هرگاه دستوری که صادر می گردد خلاف شرع مقدس اسلام و فرامین مقام معظم فرماندهی کل قوا باشد قابل

اجرا نبوده و دستور دهنده مسئول و قابل پیگرد است ضمن آنکه عدم اجرای این قبیل دستورات بازخواست نداشته و مصون از تعقیب خواهد بود .

ماده ۷: انضباط دارای دو جنبه است :

الف) جنبه معنوی

ب) جنبه ظاهری

ماده ۸: جنبه معنوی انضباط : جنبه معنوی انضباط در اثر ایمان و اعتقاد به خدا و مبانی دین مبین اسلام و انجام فرائض دینی و پایبند بودن به احکام و ارزش های اخلاق اسلامی ، احساس مسئولیت معنوی در قبال نظام حکومت اسلامی ، میهن و ملت ایثارگر ایران، قانون و وظایف محوله، اعتقاد به منطقی و عادلانه بودن مقررات و اعتقاد به فرماندهان، روسا و مدیران و همکاران در پرسنل به وجود می آید . به طوری که اگر تمام نظارت ها برداشته شود جنبه معنوی انضباط همچنان پا برجا و برقرار می ماند . جنبه معنوی انضباط، پایه و اساس تربیت نیرو های مسلح مکتبی، فداکار و وظیفه شناس را تشکیل می دهد .

ماده ۹: انضباط ظاهری : جنبه ظاهری انضباط با حفظ احترامات و آراستگی ظاهری، دقت در اجرای قوانین مقررات و دستورات تحقق می یابد .

ماده ۱۰: فرماندهان، روسا و مدیران، مسئول برقراری انضباط بوده و کلیه پرسنل تابعه موظفند برابر قوانین و مقررات آنان در برقراری انضباط یاری نمایند .

ماده ۱۱: به منظور ایجاد انضباط موثر، ملاحظات زیر در نیرو های مسلح لازم الاجراء است:

الف) از هر گونه رفتار و گفتار توهین آمیز بایستی جلوگیری شود .

ب) دستور فرماندهان، روسا و مدیران مربوط به وظایف نظامی و امور خدمتی می باشد باید به موقع از طرف مرئوسین به مورد اجرا گذارده شود .

پ) در زمان جنگ و شرایط عملیاتی که پرسنل ملزم به اجرای دستورات فرماندهان هستند، هر آیین مرئوس تشخیص دهد که دستورات صادره مغایر با دستورات مسلم شرع، فرامین مقام معظم فرماندهی کل قوا، حاکمیت نظام و قوانین جمهوری اسلامی ایران از جمله قوانین و مقررات نظامی است می بایستی بلافاصله پس از ابلاغ با استدلال نظر خود را مبنی بر مغایرت دستورات صادره با موارد مذکور کتباً گزارش نماید . چنانچه فرمانده، رئیس یا مدیر مجدداً دستورات خود را کتباً ابلاغ نمود، مرئوس موظف به اجرای آن و همزمان گزارش موضوع به فرماندهان بالاتر و مراجع ذیربط (عقیدتی، سیاسی و حفاظت اطلاعات بر حسب مورد) خواهد بود، در این صورت فرمانده، رئیس یا مدیر جوابگوی مسئولیت های ناشی از عواقب ابلاغ دستور خود می باشد .

ماده ۱۲: اختیارات فرماندهان ، روسا و مدیران ناشی از مسئولیت و وظایف محوله به آنان می باشد که قوانین مربوط و آیین نامه ها و دستور العمل ها حدود آن را تعیین می نماید. پرسنلی که مسئولیت و وظایف مقام بالاتر از درجه یا رتبه خود را به عنوان شغل سازمانی و یا ماموریت انجام می دهد از اختیارات مقام مزبور استفاده می نماید .

ماده ۱۳: قوام و صلاح نیروهای مسلح ایجاب می نماید که کلیه پرسنل در رعایت و تحقق اصول انضباط از طریق تذکر شفاهی و گزارش تخلفات به رده بالاتر تلاش پیگیر نموده و مسئولیت داشته باشد .

فصل دوم - اصول شرافت سربازی

ماده ۱۴: پرسنل نیروهای مسلح از هر درجه و رتبه ای که باشد مفتخر به عنوان سرباز ولی امر بوده و باید همواره اصول زیر را رعایت کنند، رعایت این اصول اساس و پایه انضباط را پی ریزی نموده و اصول شرافت سربازی نامیده می شود و از زبان یک سرباز مسلمان و ایرانی به شرح زیر بیان می شود :

الف) من یک سرباز ایرانی هستم که در اطاعت از خدا و رسول و ولایت فقیه به منظور حفظ نظام، استقلال، تمامیت ارضی کشور جمهوری اسلامی ایران و پاسداری از اسلام و دست آورد های انقلاب اسلامی و حمایت از مظلومین و مستضعفین جهان (غیر معارض با اسلام) تحت فرمان مقام معظم رهبری خدمت می کنم .

ب) من شهادت در راه خدا را فوز عظیم می دانم و آماده ام جان خود را در راه دفاع و حراست از اسلام، نظام و کشور جمهوری اسلامی ایران فدا کنم .

ج) من دستور فرماندهان، روسا و مدیران خود را اطاعت می کنم .

د) من حفظ حیثیت و شرافت سربازی و اخلاق اسلامی را سر لوحه زندگی خود قرار می دهم .

ه) من اصول و مقررات حفاظتی را مد نظر داشته و در حفظ اسرار نظامی و دولتی کوشش می کنم .

و) من از انجام هرگونه فعالیت سیاسی ممنوعه و وابستگی به احزاب و گروه های سیاسی خودداری می نمایم .

ز) اموال و وسائل و اسنادی را که به من سپرده شده با نهایت دلسوزی و دقت نگه داری و حفظ خواهم نمود .

ح) من وظایف خود را با جدیت و صداقت انجام می دهم .

ط) در جنگ هیچگاه تسلیم دشمن نخواهم شد و تا قدرت جنگیدن باقی باشد به مقاومت ادامه خواهم داد .

ی) اگر دشمن اسیرم نماید با تمام توان به مقاومت خود ادامه خواهم داد، هنگام اسارت به هر وسیله ای برای گریختن از دست دشمن و پیوستن به نیرو های خودی متوسل خواهم شد و به فرار دیگران که جز نیرو های خودی هستند کمک خواهم کرد .

ک) اگر دشمن اسیرم نماید هنگام بازپرسی توسط دشمن فقط نام - نام خانوادگی - درجه یا رتبه - شماره پرسنلی - و تاریخ تولد خود را خواهم گفت ، از پاسخ به هر سوال دیگری خودداری خواهم کرد و هیچگونه اظهاری (کتبی یا شفاهی) علیه نظام اسلامی، کشور، ملت و نیرو های مسلح خود نخواهم نمود .

ل) در دوران اسارت نسبت به نظام اسلامی، ملت، میهن و نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران و همه همزمان خود وفادار خواهم ماند، هیچ گونه اطلاعی که به ضرر نظام، کشور، میهن باشد به دشمن نداده و در هیچ عملی علیه آنان شرکت نخواهم کرد. اگر نسبت به همکارانم که اسیر شده اند ارشدیت داشته باشم فرماندهی آنان را بر عهده می گیرم و اگر کسی یا کسانی دیگر ارشد باشند دستورات آنها را اطاعت نموده و با کلیه امکانات از آنان پشتیبانی خواهم نمود .

م) من همواره نسبت به همکاران و همزمان و عموم مسلمین صمیمی و مهربان بوده و نسبت به دشمنان اسلام و ستمگران سختگیر و سازش ناپذیر خواهم بود .

فصل سوم - اصول فرماندهی و سلسله مراتب

۱۵: فرماندهی کل نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران با مقام معظم رهبری (ولایت فقیه) است فرماندهان، روسا و مدیران در تمام سلسله مراتب در حدود اختیارات مصوب سازمانی از طرف معظم له، فرماندهی، ریاست و یا مدیریت خواهند شد .

ماده ۱۶: چنانچه مقام معظم فرماندهی کل قوا تمام و یا قسمتی از اختیارات خود را به شخص دیگری تفویض فرمایند، دستورات آن شخص در حدود اختیارات تفویض شده لازم الاجراء خواهد بود .

ماده ۱۷: ستاد فرماندهی کل قوا در طول ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد نیروی انتظامی و در رده بالاتر از آنها است و بر حسب مأموریت و فرامین و تدابیر ابلاغی مقام معظم فرماندهی کل قوا انجام وظیفه می نماید .

ماده ۱۸: وزارت دفاع و پشتیبانی نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران تابع قوانین و مقررات نیروهای مسلح بوده و بخشی از دولت است که مسئولیت پشتیبانی نیرو های مسلح را در قالب قوانین و تدابیر مقام معظم فرماندهی کل قوا بر عهده دارد .

ماده ۱۹: نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران از ستاد فرماندهی کل قوا، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انتظامی و وزارت دفاع و سازمان های وابسته تشکیل گردیده است، عناصر و ترکیبات متشکله آن به شرح زیر می باشد :

الف) ستاد فرماندهی کل قوا : به مجموعه سازمان فرماندهی کل قوا و سازمان ها و دفاتر پیوسته و وابسته و قسمت هایی که بنا بر امور فرماندهی معظم کل قوا پشتیبانی آنها به ستاد فرماندهی کل قوا محول شده است اطلاق می گردد .
ب) ارتش جمهوری اسلامی ایران : به مجموعه ستاد مشترک، نیروی زمینی، نیروی هوایی، نیروی دریایی و سازمان وابسته به آنها اطلاق می گردد .

ج) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی : به مجموعه فرماندهی کل ، ستاد کل سپاه، نیروی زمینی، نیروی هوایی، نیروی دریایی، نیروی مقاومت بسیج و نیروی قدس و سازمان های وابسته به آنها اطلاق می گردد .

د) نیروی انتظامی : به مجموعه شهربانی، ژاندارمری، و کمیته انقلاب اسلامی اطلاق می گردد .

ه) وزارت دفاع و پشتیبانی نیرو های مسلح : به مجموعه وزارت دفاع و کلیه موسسات، سازمان ها و شرکت های تابع آن اطلاق می گردد .

تبصره : دفتر عقیدتی سیاسی فرماندهی کل قوا ، دفتر عمومی حفاظت اطلاعات فرماندهی کل قوا، سازمان های عقیدتی سیاسی و حفاظت و اطلاعات ارتش، نمایندگی ولی فقیه و حفاظت و اطلاعات در سپاه، عقیدتی سیاسی و حفاظت اطلاعات در نیروی انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروی مسلح به عنوان بخشی از ستاد فرماندهی کل قوا، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح می باشد که با سلسله مراتب مستقل و متمرکز مستقیماً تحت امر مقام معظم رهبری و در کنار نیروهای مسلح انجام وظیفه می نمایند .

ماده ۲۰: نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران از بالاترین مقام تا پایین ترین رده به وسیله فرماندهان، روسا یا مدیران که از طرف مقام معظم فرماندهی کل قوا، فرماندهی یا ریاست یا مدیریت دارند مانند حلقه های زنجیر بهم پیوسته بوده که در اصطلاح آن را سلسله مراتب گویند .

ماده ۲۱: ستاد فرماندهی کل قوا ، ستاد فرماندهی معظم کل قوا در نیرو های مسلح بوده و معظم له را در اداره امور نیروهای مسلح یاری می نماید.

ماده ۲۲: سلسله مراتب در ارتش ، سپاه و نیروی انتظامی که هر یک بخشی از نیرو های مسلح را تشکیل می دهند به

شرح زیر می باشد :

ردیف ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱ نیروی زمینی نیروی هوایی نیروی دریایی

۲ فرمانده نیرو فرمانده نیرو فرمانده نیرو

۳ فرمانده لشکر فرمانده منطقه و پایگاه فرمانده ناوگان و منطقه

۴ فرمانده تیپ فرمانده گروه و تیپ فرمانده ناو تیپ

۵ فرمانده گردان فرمانده گردان فرمانده ناو گروه

۶ فرمانده گروهان فرمانده گروهان فرمانده ناو

۷ فرمانده دسته فرمانده دسته

ردیف نیروی انتظامی

۱ ژاندارمری شهربانی کمیته انقلاب اسلامی

۲ فرمانده ژاجا رئیس شهربانی فرمانده کل کمیته

۳ فرمانده ناحیه رئیس شهربانی استان --

۴ فرمانده هنگ رئیس شهربانی شهرستان --

۵ فرمانده گردان رئیس کلانتری --

۶ فرمانده گروهان -- --

۷ فرمانده پایگاه -- --

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ردیف فرمانده کل قوا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

۱ نیروی زمینی نیروی هوایی نیروی دریایی نیروی مقاومت بسیج نیروی قدس

۲ فرمانده نیرو فرمانده نیرو فرمانده نیرو فرمانده نیرو

۳ فرمانده سپاه فرمانده فرمانده منطقه فرمانده منطقه --

۴ فرمانده لشکر فرمانده فرمانده ناحیه فرمانده ناحیه --

۵ فرمانده تیپ فرمانده گردان فرمانده پایگاه فرمانده پایگاه --

۶ فرمانده گردان فرمانده -- فرمانده در رده مقاومت --

۷ فرمانده گردان فرمانده ----

۸ فرمانده دسته ----

تبصره : سلسله مراتب تشکیل دهنده نیروی انتظامی از جمله کمیته انقلاب اسلامی و سایر یگانها و سازمان های تابعه آن

اساس ترکیبات سازمانی نیروی خواهد بود و همچنین سلسله مراتب عناصر تشکیل دهنده نیروی قدس طبق ترکیبات

سازمانی خواهد بود .

ماده ۲۳: مسیر اعمال فرماندهی در یگان‌هایی که فاقد ستاد می باشند مستقیم و بدون واسطه بوده ، لیکن در یگان‌هایی که دارای ستاد هستند فرمانده ، از طریق ستاد مربوطه با یگان های تابعه ارتباط برقرار می سازد . بنابراین ستادها در سلسله مراتب فرماندهی نمیباشند ولی اجرای امور فرماندهی را تسهیل می نمایند . بدیعی است که هیچ یک از ستادها چه نسبت به نیروها و چه نسبت به یکدیگر در سلسله مراتب فرماندهی قرار ندارند .

ماده ۲۴: فرماندهان ، روسا و مدیران مسئول نظارت مداوم بر اجرای مقررات در سلسله مراتب رده مربوطه می باشند .

ماده ۲۵: فرماندهان ، روسا و مدیران باید با توجه به مقررات و آیین نامه ها و وضعیت یگان یا قسمت مربوط خط مشی خود را با صدور دستور العمل های تکمیلی و روش های جاری تعیین نموده و دانش پرسنل جمعی را ارتقاء داده و آنان را به اجرای صحیح مقررات و انجام وظایف محوله آشنا سازند .

ماده ۲۶: دستورات هماهنگی :

تکالیف ثابت و یا وظایف مشابه و یا دستوراتی که اجرای آنها مستلزم مشارکت و هماهنگی چندین فرمانده ، رئیس یا مدیر باشد و بایستی به وسیله یگانها یا عناصر تحت امر آنان به طور هماهنگ به مرحله اجرا درآید به نام دستورات هماهنگی نامیده شده ، بایستی از طرف مقامی که بر همه آنها سمت فرماندهی یا ریاست یا مدیریت دارد صادر شود و وظایف و حدود مسئولیت های هر یک در آن مشخص گردد .

ماده ۲۷: دستورات باید ساده ، صریح و روشن ، قابل اجرا و منطبق با دستورات مسلم شرع و فرامین مقام معظم فرماندهی کل قوا و قوانین و مقررات مصوب بوده و در حدود اختیارات و با رعایت مقررات صادر گردد .

ماده ۲۸: دستورات صادره برای رده های بالا کلی و در مورد دره های پایین تر بایستی به نسبت پایین بودن رده دستور گیرنده ، مشروح باشد .

ماده ۲۹: فرمانده ، رئیس یا مدیر دستورات را به طور ساده و روشن راساً صادر نموده و اختیارات انتخاب راه کار را در حدود مقدمات جهت اجرای دستورات به پرسنل خود محول می کند . به هر حال این امر مانع نظارت فرمانده ، رئیس یا مدیر نخواهد بود .

ماده ۳۰: در سلسله مراتب فرماندهی ، هر کس موظف است در چارچوب مسئولیتی که به عهده دارد ابتکار خود را برای حسن انجام مأموریت به کار اندازد .

ماده ۳۱: برای آنکه ابتکار در هر رده به صورت صحیح اعمال شود لازم است حدود اختیارات هر کس به طور روشن مشخص گردد .

ماده ۳۲: نظارت فرماندهان ، روسا مدیران به کار پرسنل جمعی نباید طوری باشد که قدرت ابتکار زیر دست را از بین ببرد ، و به نام اینکه تمام مسئولیت ها متوجه فرماندهان ، روسا و مدیران می باشد در جزئیات کارها دخالت نموده و برای انجام دستورات صادره شخصاً راه کار تهیه و تعیین نماید ، بلکه باید ضمن نظارت چنانچه تشخیص دادند که راه کار پرسنل جمعی درست نمی باشد ، آنها را هدایت و رهبری کنند .

فصل چهارم - ترتیب درجات، رتبه ها ، ارشدیت ، فرماندهی ریاست و مدیریت

ماده ۳۳: شغل نظامی، کارمندی و شغل مشترک عبارت است از مجموعه وظایف مشخصی که در جداول سازمان برای یک شغل پیش بینی شده است . مشاغل فرماندهی در نیروهای مسلح از مشاغل نظامی است و مشاغل مدیریت در کلیه رده ها از مشاغل مشترک می باشد .

ماده ۳۴: ترتیب درجات پرسنل نظامی در نیروهای مسلح به شرح زیر است :

ارتش جمهوری اسلامی ایران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

نیروی زمینی و نیروی هوایی

نیروی دریایی نیروی زمینی ، نیروی هوایی ، نیروی دریایی ، مقاومت و نیروی قدس

نیروی دریایی

۱ سرباز ناوی سرباز ناوی

۲ سرباز دوم ناوی دوم سرباز دوم ناوی دوم

۳ سرباز یکم ناوی یکم سرباز یکم ناوی یکم

۴ سرجوقه سر ناوی رزم یار ناوی رزم یار

۵ گروهبان سوم مهنای سوم رزم آور سوم ناویار سوم

۶ گروهبان دوم مهنای دوم رزم آور دوم ناویار دوم

۷ گروهبان یکم مهنای یکم رزم آور یکم ناویار یکم

۸ استوار دوم ناو استوار دوم رزم دار دوم ناودار دوم

۹ استوار یکم ناو استوار یکم رزم دار یکم ناودار یکم

۱۰ ستوان سوم ناوبان سوم ستوان سوم پاسدار ناوبان سوم پاسدار

۱۱ ستوان دوم ناوبان دوم ستوان دوم پاسدار ناوبان دوم پاسدار

۱۲ ستوان یکم ناوبان یکم ستوان یکم پاسدار ناوبان یکم پاسدار

۱۳ سروان ناو سروان سروان پاسدار ناو سروان پاسدار

۱۴ سرگرد ناخدا سوم سرگرد پاسدار ناخدا سوم پاسدار

۱۵ سرهنگ دوم ناخدا دوم سرهنگ ۲ پاسدار ناخدا دوم پاسدار

۱۶ سرهنگ ناخدا یکم سرهنگ پاسدار ناخدا یکم پاسدار

۱۷ سرتیپ دوم دریادار دوم سرتیپ ۲ پاسدار دریادار دوم پاسدار

۱۸ سرتیپ دریادار سرتیپ پاسدار دریادار

۱۹ سرلشگر دریابان سرلشگر پاسدار دریابان پاسدار

۲۰ سپهبد دریا سالار سپهبد پاسدار دریاسالار پاسدار

۲۱ ارتشبد دریا بد ارتشبد پاسدار دریابد پاسدار

تبصره ۱: ترتیب درجات پرسنل نیروی انتظامی (ژاندارمری، شهربانی برابر درجات نیروی زمینی ارتش و پرسنل کمیته انقلاب اسلامی طبق درجات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشد.)

تبصره ۲: عناوین درجات بسیج برابر درجات مصوبه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشد. با این تفاوت که به جای کلمه پاسدار کلمه بسیجی قرار می گیرد.

تبصره ۳: عناوین درجات مذکور در بند های ۵ و ۶ و ۷ نیروی زمینی ارتش در شهربانی به ترتیب عبارت است از: سرپاسبان سوم، سرپاسبان دوم، سرپاسبان یکم.

ماده ۳۵: ترتیب رتبه های خدمتی کارمندان ستاد فرماندهی کل قوا، ارتش، سپاه، نیروی انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان های وابسته به آنها به شرح زیر است:

(۲) کارمند رتبه ۲	(۱۲) کارمند رتبه ۱۲
(۳) کارمند رتبه ۳	(۱۳) کارمند رتبه ۱۳
(۴) کارمند رتبه ۴	(۱۴) کارمند رتبه ۱۴
(۵) کارمند رتبه ۵	(۱۵) کارمند رتبه ۱۵
(۶) کارمند رتبه ۶	(۱۶) کارمند رتبه ۱۶
(۷) کارمند رتبه ۷	(۱۷) کارمند رتبه ۱۷
(۸) کارمند رتبه ۸	(۱۸) کارمند رتبه ۱۸
(۹) کارمند رتبه ۹	(۱۹) کارمند رتبه ۱۹
(۱۰) کارمند رتبه ۱۰	(۲۰) کارمند رتبه ۲۰

به منظور روشن شدن ارشدیت بین پرسنل ستاد فرماندهی کل قوا، ارتش، سپاه، نیروی انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در برخورد ها و روابط سازمانی و یا در دست گیری فرماندهی، ریاست یا مدیریت هنگام بروز بحران و یا در تجمعات نظامی که بر اساس سلسله مراتب (تابعیت) تشکیل نشده باشد، قواعد و مقررات ارشدیتی باید وجود داشته باشد که ترتیب آن به شرح زیر است:

الف: نظامیان:

(۱) بین دو نظامی، ارشد کسی است که دارای درجه بالاتر باشد.

(۲) بین نظامیان هم درجه ارشد کسی است که درجه شغل سازمانی وی بالاتر باشد.

(۳) در صورت تساوی درجه و شغل سازمانی، دارنده درجه ثابت نسبت به دارنده درجه موقت ارشدیت دارد.

(۴) در صورت تساوی درجه و درجه شغل سازمانی، ارشد کسی است که خدمت وی در درجه فعلی بیشتر باشد، مگر

در مورد سلسله مراتب فرماندهی یا ریاست یا مدیریت که در این صورت فرماندهی یا مدیریت نسبت به رئیس خود ارشد است.

(۵) در صورت تساوی شرایط بالا ارشد کسی است که قدمت خدمت وی در درجه قبلی بیشتر باشد و به همین ترتیب به درجات قبل از آن.

(۶) در صورت تساوی کلیه شرایط بالا پرسنل کادر ثابت نسبت به پرسنل پیمانی و وظیفه ارشد خواهد بود.

(۷) در صورت تساوی کلیه شرایط بالا، ارشد کسی است که نشان جنگی در درجه بالاتر داشته باشد.

(۸) در صورت تساوی کلیه شرایط بالا ، ارشد کسی است که طبق دستور مقام بالاتر سمت فرماندهی یا ریاست یا مدیریت را عهده دار باشد .

(۹) در صورت تساوی کلیه شرایط بالا پرسنل رسته های رزمی نسبت به پرسنل رسته های پشتیبانی رزمی و خدمات رزمی ارشدیت دارند .

(۱۰) در صورت تساوی کلیه شرایط بالا اگر منظور از تعیین ارشد، عهده دار شدن فرماندهی در یک وضعیت بحرانی باشد، ارشدیت و در نتیجه فرماندهی با پرسنلی است که در آن محل و وضعیت ابواب جمعی بیشتری داشته باشد .
(ب) بین کارمندان :

ارشد بین کارمندان با توجه به رتبه های خدمتی آنان طبق مقررات مذکور در بند الف این ماده می باشد .
(پ) بین نظامیان و کارمندان :

ارشد بین نظامیان و کارمندان در مشاغل مشترک با توجه به ترتیب همطرازی درجات نظامی و رتبه های کارمندان مذکور در مواد ۳۴ و ۳۵ مقررات بند الف این ماده بوده و صرف نظامی یا کارمند بودن موجب ارشدیت پرسنل بر یکدیگر نخواهد بود .

تبصره : با توجه به اینکه ارتقاء نظامیان از درجه سرتیپی به بالا در چارچوب نیاز های محدود سازمانی و با صدور فرمان مقام فرماندهی کل قوا تحقق مییابد و با نگرش به اینکه ارتقاء رتبه کارمندان دارای چنین امتیازی نمی باشد به منظور حفظ نظام فرماندهی و شیرازه تشکیلاتی نیرو های مسلح ، نظامیانی که به درجات سرتیپی به بالا ارتقاء یافته و یا در مشاغل درجات اخیر الذکر انتصاب می یابند به کلیه کارمندان رتبه های ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ که در مشاغل درجات فوق اشاره قرار دارند ارشدیت خواهند داشت .

ماده ۳۷: ارشد ترین مقام در هر یک از بخش های نیرو های مسلح :

الف : رئیس ستاد فرماندهی معظم کل قوا ارشد ترین مقام در نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران می باشد .

ج) فرماندهی کل سپاه ارشدترین مقام در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشد .

د) فرماندهی نیروی انتظامی ارشد ترین مقام در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران می باشد.

تبصره : در صورتی که برای ارتش فرمانده تعیین شود فرمانده کل ارتش ارشد ترین مقام ارتش بوده و جای ب و ج تعویض می شود ، یعنی فرمانده کل ارتش در ردیف دوم و فرماندهی کل سپاه در ردیف سوم قرار می گیرد .

ماده ۳۸: فرماندهان ناو یا هواپیما ، هلی کوپتر نه تنها بر کلیه پرسنل مربوط فرماندهی دارند بلکه کلیه کسانی که با این وسیله مسافرت می نمایند در تمام مدتی که در وسیله سوار هستند از هر درجه یا رتبه که باشند مکلف به اجرای مقررات داخلی ناو یا هواپیما بوده و از دستور فرمانده ناو یا هواپیما در این مورد باید تبعیت کنند .

ماده ۳۹: در غیاب فرماندهی یا رئیس ، فرماندهی یا ریاست از سوی شخصی که به عنوان جانشین جهت تصدی مسئولیت های محوله مورد تصویب مقام ذیصلاح واقع گردیده اعمال می گردد و در صورت عدم حضور جانشین ، ارشد پرسنل عهده دار مسئولیت فرماندهی خواهد بود .

ماده ۴۰: فرمانده ، رئیس یا مدیر می تواند ، قسمتی از اختیارات خود را به مرئوس بلافصل خود تفویض نماید . اینکار باعث سلب مسئولیت و همچنین باعث سلب همان اختیارات از تفویض کننده اختیارات نخواهد بود .

ماده ۴۱: هرگاه یگانی در موقعیتی و یا در مقابل واقعه ای قرار بگیرد ، به طوریکه فرمانده یگان دسترسی فوری به

فرمانده بالاتر و سلسله مراتب بعدی نداشته و طبیعت واقعه نیز موجودیت یگان را تهدید و یا بیم ایراد لطمه و خسارت به مأموریت های محوله و اموال یا تاسیسات ذیربط برود ، فرمانده واحد ملزم است به ابتکار خود و به اقتضای وضعیت بدون فوت وقت تصمیمات لازم را اتخاذ و با سریع ترین وسیله ، فرمانده خود را از وضعیت مطلع و ادله خود را در اسرع وقت گزارش نماید .

فصل پنجم - مسئولیت و وظایف پرسنل نیرو های مسلح

ماده ۴۲: هر یک پرسنل نیرو های مسلح باید با ایمان و اعتقاد راسخ و علاقه در حفظ اسلام، ولایت فقیه، انقلاب و دست آورد های آن، نظام جمهوری اسلامی، استقلال و تمامیت ارضی کشور اسلامی ایران، دفاع از مسلمین و مستضعفین غیر معارض و در انجام وظیفه محوله کوشا باشد و در اجرای فرامین مقام معظم فرماندهی کل قوا، فرماندهان، روسا و مدیران و نزی تعهدات سربازی خود با ایثار و جانبازی وفادار باشد .

ماده ۴۳: هر یک از پرسنل نیرو های مسلح باید با تقوا، متعهد، ایثارگر، با انضباط، شجاع و تابع قوانین و مقررات بوده و در راه انجام وظیفه محوله از فدا کردن جان خویش دریغ ننماید .

ماده ۴۴: هر یک از پرسنل نیرو های مسلح بایستی وظیفه خود را خوب بشناسد و آیین نامه ها و مقررات مربوطه را به طور کامل و با نهایت علاقه فرا بگیرد و آنها را با دقت به مرحله اجرا درآورد .

ماده ۴۵: هر یک از پرسنل نیرو های مسلح بایستی برای بالا بردن دانش تخصص شغلی خود تلاش نماید ، در شناسایی و نگه داری جنگ افزار خود حداکثر کوشش را به کار برد ، ساز و برگ و سایر اموال دولتی را که در اختیار اوست خوب بشناسد و با دقت از آنها محافظت نماید .

ماده ۴۶: مسئولیت سربازی ، ایجاب می نماید هر یک از پرسنل نیرو های مسلح دشواری های خدمتی را با ابتکار و علاقه مندی و با ابراز توانایی و رشادت حل کند و هرگز ترس و سستی به خود راه ندهد و در هیچ مورد از یاری صمیمانه همکاران و سایر همزمان و هم میهنان خود دریغ نرزد .

ماده ۴۷: هر یک از پرسنل نیرو های مسلح باید ، احترام لباس مقدس سربازی را همواره حفظ نموده و ارتکاب اعمال خلاف شئون اسلامی و خدمتی پرهیز نماید .

ماده ۴۸: هر یک از پرسنل نیرو های مسلح بایستی همواره با هوشیاری و رعایت اصول و مقررات حفاظتی در حفظ اسراری که در اختیار اوست کوشا باشد و حتی در شرایط بحرانی با نهایت فداکاری از افشای آن جلوگیری نماید و در برخورد با موارد مشکوک از قبیل (براندازی ، جاسوسی ، خرابکاری ، موارد ایجاد نارضایتی) مراتب را بلافاصله به مقام مافوق مسئول گزارش نماید .

ماده ۴۹: پرسنل نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران از عضویت یا وابستگی به احزاب و گروه های سیاسی ممنوع بوده و حق فعالیت در جهت برنامه ها و تبلیغات آنان را ندارد .

ماده ۵۰: هر فرد نیرو های مسلح باید نسبت به همکاران و همزمان و عموم مسلمین صمیمی و مهربان بوده و نسبت به دشمنان اسلام و ستمگران سختگیر و سازش ناپذیر باشد .

فصل ششم - وظایف عمومی فرماندهان، روسا و مدیران

ماده ۵۱: پذیرش فرماندهی و مدیریت در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بر اساس تکالیف شرعیه و اطاعت از نظام ولایی فرماندهی است .

ماده ۵۲: اساسی ترین مسئولیت ذاتی فرماندهان ، روسا و مدیران عبارتند از :

الف: کوشش در جهت تعالی بخشیدن به شخصیت اسلامی و انسانی و حفظ و ارتقاء روحیه پرسنل یگان جمعی .

ب: نیل به بهترین بازده در جهت انجام مأموریت یگان یا سازمان مربوط .

ج: تعلیم و تربیت پرسنل لایق و مستعد به منظور جایگزینی و جانشینی در مواقع لزوم .

ماده ۵۳: فرماندهان ، روسا و مدیران با اعمال کنترل و نظارت در یگان یا سازمان از نحوه انجام وظیفه پرسنل وقف یافته، در جهت پیشرفت آنان با تشویق و ترغیب عناصر وظیفه شناس و پر تلاش و ارشاد عناصر کم کار و بی انضباط ، مدیریت خود را اعمال نموده و ضمن ریشه یابی تخلف، تنبیه را به عنوان آخرین ابزار تربیتی در مورد پرسنل به کار برد .

ماده ۵۴: فرماندهان ، روسا و مدیران ، مسئول اصلی حفظ و اعتلاء آمادگی رزمی و بالا بردن سطح انضباط و نگه داری (وسایل - جنگ افزار - ساز و برگ) و بهداشت و سازمان خود می باشند .

ماده ۵۵: هر گونه بی انضباطی، سستی و سهل انگاری در خدمت، غیر قابل اغماض بوده، فرماندهان، روسا و مدیران موظفند با هوشیاری علل نارسایی را دریافته و سریعاً با استفاده از اختیارات قانونی و اعمال مدیریت از آن جلوگیری نمایند .

ماده ۵۶: چون حفظ استعداد رزمی و کارایی یگان، سازمان یا قسمت از مهمترین مسئولیت های فرماندهان، روسا و مدیران به شمار می رود، لذا بایستی با اتخاذ روش های صحیح دائماً در جریان قدرت رزمی و کارایی یگان، سازمان یا قسمت مربوط باشند و پیشنهادات ضروری را در حفظ و بالا بردن آن با رعایت مقررات گزارش نمایند .

ماده ۵۷: رفتار و روش فرماندهان، روسا و مدیران باید بهترین نمونه و الگوی انضباط معنوی و ظاهری برای پرسنل باشد و از لحاظ دیانت ، تقوی ، مهارت ، شهامت ، بردباری ، حسن رفتار و رعایت اخلاق اسلامی نیز برای پرسنل جمعی خود نمونه باشند .

ماده ۵۸: فرماندهان ، روسا و مدیران بایستی حس اعتقاد و وفاداری به دین مبین اسلام و میهن اسلامی را با اتخاذ روش های صحیح در پرسنل جمعی خود تقویت نمایند و رعایت احترام به سایر ادیان رسمی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی را نیز مورد توجه قرار دهند .

ماده ۵۹: فرماندهان ، روسا و مدیران موظفند از وجود آموزش ها و آمادگی های یگان برای جلوگیری از وقوع حوادث و مقابله با آنها اطمینان حاصل نموده و در صورت بروز حوادث و سوانح اقدامات ضروری را برابر طرح ها و پیش بینی ها معموله به مورد اجرا گذارده و جریان را بی درنگ به مقامات بالا گزارش نمایند .

ماده ۶۰: فرماندهان ، روسا و مدیران مسئول دریافت و تقسیم صحیح و به موقع استحقاقی قانونی پرسنل جمعی می باشند .

ماده ۶۱: فرماندهان ، روسا و مدیران موظفند در کشف و شناسایی فعالیتهای سیاسی ممنوعه پرسنل و نفوذ جریانات و تشکل های سیاسی در یگان ، سازمان و قسمت خود با حفاظت اطلاعات مربوطه ، همکاری های لازم را معمول دارند .

ماده ۶۲: نظر به اینکه اقدامات تامینی و حفاظتی در هر رده از وظایف اصلی فرماندهان بوده و بایستی در سرباز خانه، اماکن نظامی، انتظامی، همچنین به هنگام راه پیمایی آموزشی و تاکتیکی، آموزش تیر اندازی، کارهای فنی و انجام خدمات داخلی و نگهداری، اقدامات تامینی لازم را به عمل آورده و ضمن تهیه و ابلاغ روش جاری و دستورات مقتضی به پرسنل جمعی، اجرای صحیح اقدامات مزبور را از آنان بخواهند. بدیهی است فرماندهان، روسا و مدیران نیز در حوزه مسئولیت خود ملزم به اجرای اقدامات بالا می باشند.

ماده ۶۳: فرماندهان، روسا و مدیران، مسئول آموزش یگان یا سازمان و پیشرفت دانش نظامی، تخصصی پرسنل مربوط به خود می باشند و در زمینه رشد فرهنگ اسلامی همکاری لازم را با عقیدتی سیاسی یگان نمایند.

ماده ۶۴: فرماندهان، روسا و مدیران بایستی دائماً در جریان وضع جاری یگان، سازمان و قسمت مربوط بوده و از آمار پرسنل، جنگ افزار، مهمات، وسایل ترابری و سایر اموال دولتی خود اطلاع داشته باشند.

ماده ۶۵: فرماندهان، روسا و مدیران مسئول اجرای دقیق روش های نگه داری و تعمیر در یگان مربوطه می باشند و موظفند در حفظ و آماده نگه داشتن اموال و تجهیزات در یگان خود و حسن استفاده از آنها تلاش می نمایند.

فصل هفتم - وظایف فرمانده و پرسنل در رزم

ماده ۶۶: هر فرمانده موظف است با بکارگیری کلیه توانایی های خود، رزم را تا حصول پیروزی انجام دهد مگر اینکه با بکارگیری کلیه عوامل ادامه رزم امکان پذیر نباشد.

ماده ۶۷: هر فرمانده اقدامات لازم را به عمل می آورد تا هیچ مدرک یا وسیله قابل استفاده به دست دشمن نیافتد.

ماده ۶۸: هر فردی از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در رزم و فعالیت های پشتیبانی آن با توکل به خدا سعی می نماید:

الف) الزاماً مأموریت را درک و با آگاهی و هوشیاری آن را انجام دهد و دستورات را دقیقاً اجرا نماید.

ب) فرمانده یا مسئول رده بالاتر همجوار را از آخرین وضعیت، بدون فوت وقت مطلع نمایند.

ج) دشمن را نابود نماید.

د) به افراد مجروح خودی کمک نماید مشروط بر اینکه به مأموریت اصلی صدمه وارد نشود.

ه) در حمله برای رسیدن به هدف و دفاع برای حفظ محل یا پاسگاهی که به او واگذار گردیده با تمام امکانات در دسترس و تا پای ایثار جان تلاش بنماید جنگ افزار و ساز و برگی که به وی سپرده شده است به صورت آماده به کار نگه داری نماید.

و) جنگ افزار اجتماعی را که خدمه آن به نحوی از کار افتاده راسا و یا به کمک دیگران به کار اندازد.

ز) تمام قدرت و امکانات خود را به کار برد تا اسیر دشمن نشود.

ماده ۶۹: هیچ یک از پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نباید:

الف: جنگ افزار و تجهیزات خود و یگان مربوطه را که هنوز قابل استفاده بوده و یا ممکن است مورد استفاده دشمن قرار گیرد رها نماید.

ب: با دشمن ارتباط غیر مجاز برقرار کند.

ج: عملی که مغایر اصول حفاظتی باشد انجام دهد.

د: موجب تضعیف روحیه دیگران شود .

ه: خود را تسلیم دشمن نماید .

ماده ۷۰: وقتی که در جریان رزم فرمانده یگان به عللی از محیط رزم خارج گردد و جانشین سازمانی یا از پیش تعیین شده ای نیز وجود نداشته باشد ، ارشد ترین فرد از رسته یگان ، فرماندهی را عهده دار شده و رزم را ادامه داده و رده بالاتر را از جریان واقعه مطلع نماید .

فصل هشتم

قسمتی از قوانین و مقررات مربوط به رزم منطبق با مقررات قرارداد (ژنو) که اجرای آن مورد تصویب قرار گرفته است :

ماده ۷۱: پرسنل نیروهای مسلح و رزمندگان داوطلب که متشکل بوده و دارای شرایط زیر باشند مشمول مقررات قرارداد ژنو خواهند بود :

الف : دارای رئیس معینی باشند .

ب: علامت مشخصه داشته باشند .

ج: سلاح خود را به طور آشکار حمل نمایند .

د: قوانین و روش جنگی را رعایت کنند .

ماده ۷۲: با کلیه اسیران و کسانی که در جنگ زخمی شده اند و از کار می افتند باید با انسانیت رفتار نموده و از به کار گماردن اسیران جنگی در منطقه رزم و یا رجوع کارهای خطرناک به آنان خودداری شود .

ماده ۷۳: مجروحین، بیماران، و مغروقیین باید تحت مواظبت قرار گرفته و برای درمان آنان اقدام گردد .

ماده ۷۴: بناهای بیمارستان ها و محل تجمع بیماران و مجروحین نظامی ، غیر نظامی ، بناهای مذهبی ، علمی و هنری مربوط به امور خیریه و همچنین وسایل نقلیه که به علامت ویژه جهت حمل بیماران و مجروحین مورد استفاده قرار می گیرد (مشروط بر اینکه از لحاظ نظامی مورد استفاده دشمن واقع نشود) از تعرض مصون و محفوظ خواهد بود، نسبت به بیماران زخمی و مغروقیین دشمن نباید صدمه بدنی وارد آید یا آنها را مقتول ساخت یا افراد ملت دشمن را وارد به شرکت در عملیات جنگی بر علیه کشور خود نمود .

تیراندازی به سوی سرنشینان و مسافرین هواپیماهای نظامی و یا غیر نظامی دشمن که در خطر بوده و با چتر نجات به خارج پریده اند به استثناء افرادی که در عملیات هوابرد شرکت داشته اند مجاز نمی باشند . نباید کشتیها و هواپیماهای تجارتی بی طرف را خراب یا توقیف نمود ، مگر اینکه در قاچاق یا شکستن محاصره شرکت کرده و یا مرتکب اعمالی بر خلاف مقررات بی طرف گردند .

ماده ۷۵: پرسنل مجاز نیستند :

الف : دشمن را که تسلیم شده و یا اسیر گردیده و یا با او قرار آتش بس گذارده شده است زیر آتش گرفته مجروح و یا مقتول سازند .

ب: اشیاء همراه اسرا را که ارزش عاطفی دارند تصاحب نمایند .

ج: با قبول تسلیم بلا شرط از طرف دشمن ، اعلام نمایند جان تسلیم شدگان در امان نخواهد بود .

د: به غارت و چپاول مبادرت کرده و بدون دستور ، بی جهت بنا ها را خراب نمایند .
ه: با آزار و شکنجه از اسرا اطلاعات بیشتری غیر از درجه ، نام ، نام خانوادگی ، تاریخ تولد ، و شماره پرسنلی کسب نمایند .

و : اقدام به گروگان گیری کرده ، مبادرت به مقابله و انتقام نموده و یا تنبیهات دسته جمعی در آن اجرا نمایند .
ز: اشخاص را بدون محاکمه در دادگاه های قانونی ، مجازات نمایند مگر در مورد تخلفات انضباطی .
ح: نماینده دشمن را که با پرچم سفید به منظور مذاکره می آید مورد حمله و آزار و اذیت قرار یا او را زندانی نمایند .
ط: بدون علت از پرچم سفید یا پرچم ملی یا علایم مشخصه موسسات بین المللی استفاده نمایند .
ی: غیر نظامیان را برای جرم هایی که شخصاً مرتکب نشده اند مجازات نمایند .

فصل نهم - احترامات نظامی

ماده ۷۶: ادای احترامات نظامی در نیرو های مسلح موجب صمیمیت و افزایش همبستگی و تحکیم مبانی انضباط می گردد و رعایت آن از طرف پرسنل نیرو های مسلح ضروری است . فرماندهان ، روسا و مدیران و پرسنل ارشد باید اجرای آن را دقیقاً از پرسنل نظامی بخواهند .

ماده ۷۷: احترامات نظامی به طور کلی بر دو نوع است که طرز انجام آنها در آیین نامه مربوط ذکر شده است .

الف : احترامات انفرادی

ب: احترامات دسته جمعی

ماده ۷۸: کلیه پرسنل ملبس به لباس نظامی موظفند در هر موقع و هر مکان چه محل خدمت و چه غیر از آن (به استثنای مواردی که در این آیین نامه ذکر می شود) انفراداً نسبت به پرسنل ارشد احترام نمایند .

ماده ۷۹: رفتار ، گفتار و مکاتبات پرسنل با یکدیگر صرفنظر از مقام و درجه یا رتبه باید مودبانه باشد .

ماده ۸۰: موقعی که فرمانده یا رئیس به محل حضور یا تجمع افراد ابواب جمعی خود رسد ارشد افراد نظامی حاضر باید عده را خبر دار کرده و برای عرض گزارش او استقبال نمایند و پس از معرفی خود وضع و تعداد نفرات عده و برنامه کار را گزارش داده و در صورت لزوم دستور او را دریافت دارد .

تبصره : هنگامیکه از رده های بالا فرمانده واحد ، کسی در داخل و یا محوطه نزدیک آن قرار داشته باشد ب واحد فرمان خبر دار نمی شود و لیکن آمار واحد و برنامه کار و گزارش موارد ضروری به فرمانده ارائه می گردد .

ماده ۸۱: پرسنل برای خطاب به مقامات و درجات مختلف عناوین زیر را به کار می برند :

الف : نسبت به مقام معظم فرماندهی کل قوا : (مقام معظم)

ب: نسبت به روسای قوای سه گانه : (مقام محترم)

ج: نسبت به وزرا (جناب)

د: نسبت به درجات سرتیپ دومی - سرتیپی - سرلشگری - سپهبدی و ارتشبدی در ارتش - ژاندارمری -

شهربانی (تیمسار)

ه: نسبت به درجات همپراز مذکور در بند (د) بالا در سپاه و کمیته و بسیج : (سردار)

و : نسبت به درجات ستوان سومی تا سرهنگی داخل در نیرو های مسلح : (جناب)

ز: نسبت به سایر نظامیان بر حسب مورد در آجا ،ژاجا ، شاجا (سرکار) و در سپاه پاسداران و کمیته انقلاب اسلامی (پاسدار) و در بسیج (بسیجی) .

ح: نسبت به کارمندان در نیرو های مسلح ، کارمندان مرد تا رتبه ۱۶ داخل (آقا) و از رتبه ۱۷ به بالا (جناب) و کارمندان زن (سرکار خانم) .

ماده ۸۲: هرگاه یک نفر نظامی به منظور دریافت دستورات و یا جهت دادن گزارش شفاهی ، نزد مقام بالاتر حضور یابد به ترتیب زیر باید ادای احترام نمایند :

الف : نسبت به مقام بالا پس از ادای احترام دست را پایین انداخته و به حال خبر دار می ایستد چنانچه حامل نامه باید نامه را با دست چپ تقدیم می دارد.

ب: هنگام ترک حضور مافوق با ادای احترام عقب گرد کرده و مراجعت می نماید .

تبصره ۱: در صورتیکه بالا دست در محل سرپوشیده باشد زیر دست باید قبل از ورود به محل مزبور کلاه خود را برداشته و به جالباسی که در خارج از محل مذکور می باشد قرار دهد و پس از ورود به محل با حال خبر دار اداء احترام نماید .
تبصره ۲: چنانچه به عللی مجبور باشد با کلاه به محل سرپوشیده داخل شود، پس از ادای احترام کلاه خود را با دست راست از سر برداشته و به نحوی در دست چپ قرار دهد که داخل کلاه به طرف بدن و نقاب آن رو به جلو باشد .

ماده ۸۳: دانشجویانی که در پایان دوره تحصیلی به درجه ستوانی نائل می گردند فقط به درجات ستوانی و به بالا ، ادای احترام می نمایند ، دانش آموزان آموزشگاه های نظامی اعم از کادر ثابت و وظیفه در مدت تحصیل ، که لباس دانش آموزی در بر دارند به نظامیانی که درجات گروهبانی یا رزم آوری و به بالا ، دارند ادای احترام خواهند نمود .
تبصره ۱: ترتیب ارشدیت محصلین مراکز فرهنگی و آموزشی نیرو های مسلح عبارت است از : دانشجویان دوره دوم دانشکده علوم نظامی / انتظامی ، دانشجویان دوره اول علوم نظامی / انتظامی ، دانش آموزان آموزشگاه های نظامی / انتظامی .

تبصره ۲: دانشجویان و دانش آموزان دوره های پایین تر با رعایت ارشدیت مقرر در تبصره ۱ بالا بایستی به دانشجویان و دانش آموزان دوره بالاتر احترام بگذارند .

تبصره ۳: دانشجویان و دانش آموزان همکلاس باید به ارشد خود که دارای درجات گروهبانی یا رزم آوری افتخاری دانشجویی و دانش آموزی می باشند ادای احترام نمایند .

تبصره ۴: ادای احترام دانشجویان و دانش آموزان نسبت به معلمان (اساتید ، دبیران و مربیان) خود از هر درجه یا رتبه ای که باشند تا پایان دوره آموزشی الزامی می باشد .

ماده ۸۴: در مواقع ادای احترامات دسته جمعی در حال خبر دار پرسنل در پاسخ سلام مقامات و فرماندهان ، روسا و مدیران که در بدو ورود به جمع پرسنل اداء می شود بایستی حسب مورد به نحو زیر پاسخ دهند :

الف : پاسخ سلام یا درود :

(۱) - نسبت به مقام معظم فرماندهی کل قوا : الله اکبر پاینده رهبر :

(۲) - نسبت به روسای قوای سه گانه و دیگر مقامات ، فرماندهان ، روسا و مدیران پس از ذکر سلام یا درود (حسب مورد) عناوین مذکور در ماده ۸۱ همین آیین نامه بیان خواهد شد .

ب: پاسخ تشویق مقامات و فرماندهان که در مراسم به صورت (خیلی خوب) بیان می شود حسب مورد به شرح زیر است:

(۱)- نسبت به مقام معظم فرماندهی کل قوا (الله اکبر پاینده رهبر)

(۲)- نسبت به روسای قوای سه گانه (الله اکبر پاینده رهبر)

(۳)- نسبت به وزرا (الله اکبر پاینده رهبر)

(۴)- نسب به فرماندهان ، روسا و مدیران در نیروهای مسلح حسب مورد ز سرتیپ ۲ داخل به بالا (درود تیمسار ،

سردار) و از ستوان سوم تا سرهنگ داخل (درود جناب) و سایر درجات (درود سرکار ف پاسدار ، بسیجی)

ماده ۸۵: در اماکن عمومی ، اتوبوس ها و واگن های قطار و هواپیماها به محض ورود یک نفر بالا دست رفتار زیر دست به شرح زیر خواهد بود :

الف - در صورتیکه هر دو نفر (بالا دست و زیر دست) با لباس نظامی باشند زیر دست باید از جای خود برخاسته و ادای احترام نماید .

ب- چنانچه هر دو یا یکی از آنان لباس غیر نظامی در بر داشته باشند ادای احترام و تعارف ها مطلوب و طبق نزاکت است ولی اجباری نمی باشد .

ماده ۸۶: استعمال دخانیات در حضور مافوق (در هنگام خدمت) ممنوع است .

فصل دهم - روش ادای احترامات نظامی انفرادی

ماده ۸۷: ادای احترام انفرادی (با جنگ افزار، بدون جنگ افزار) از طرف پرسنل نسبت به مافوق برابر آخرین آیین نامه مصوب مشق صف جمع انجام می گردد .

ماده ۸۸: در موارد زیر برابر آخرین آیین نامه مصوب تشریفات ف ادای احترامات نظامی با پرچم به عمل می آید .

الف : محضر مقامات

(۱) - محضر مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا .

(۲) - مقام محترم ریاست جمهوری .

(۳) - سران کشور های دیگر که در داخل کشور ایران مهمان رسمی هستند .

ب: عبور پرچم ها : پرچم ستاد فرماندهی کل قوا ، پرچم ارتش جمهوری ایران ، پرچم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، پرچم نیروی انتظامی و پرچم یگانی که به طور افراشته حمل می شود .

ج: پیکر مطهر شهدا

ماده ۸۹: در مواردیکه پرسنل جمعی به چند بالا دست در یک زمان برخورد نمایند به ارشد آنها احترام خواهند نمود ولی پاسخ از طرف همه آنان در یک زمان داده می شود .

ماده ۹۰: چنانچه بالا دستی ، پرسنل جمعی خود را در محوطه یا میدان آموزش احضار نماید ، پرسنل مزبور می بایستی با قدم دو نزدیک شده در دو قدمی بالا دست در حین چسباندن پا ادای احترام نماید ، بالا دست موظف است فوراً پاسخ احترام پرسنل جمعی را بدهد ، پس از پاسخ سلام ، زیر دست ، دست خود را پایین می آورد و پس از آن تا پایان مکالمه به حال خبر دار خواهد ایستاد و در خاتمه زیر دست بلافاصله به حال احترام درآمده ، متناسب با سمتی که حرکت

خواهد نمود به راست راست ، به چپ چپ و یا عقب گرد می نماید .

ماده ۹۱: کلیه نظامیان در حین رانندگی خودرو از ادای احترام نظامی معافند .

ماده ۹۲: ادای احترام از طرف نگهبان مسلح به ترتیب زیر به عمل می آید :

الف : نگهبان درب جبهه هر پادگان ، سرباز خانه یا سازمان نظامی نسبت به کلیه پرسنل ارشد خود به حالت خبر دار ، ادای احترام نموده و برای فرمانده پادگان یا رئیس سازمان و جانشین و معاونین آنان و رده های بالاتر پیش فشنگ می نماید . سایر نگهبانان نیز به حالت خبر دار و با سر ادای احترام می نمایند .

ج: نگهبان زندان و بدرقه کنندگان زندانیان از ادای احترامات نظامی معافند .

د: ادای احترام در روز ناو ها و ناوچه ها برابر آیین نامه مربوط به نیروی دریایی خواهند بود .

ه: ادای احترامات موتور سواران و سایر سوارکاران برابر آیین نامه مربوطه خواهد بود .

فصل یازدهم - روش ادای احترامات نظامی دسته جمعی

ماده ۹۳: برای مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا ، مقام محترم ریاست جمهوری ، رئیس ستاد فرماندهی کل قوا ، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران ، رئیس ستاد کل سپاه ، فرماندهان نیرو های ارتش و سپاه و نیروی انتظامی ، وزیر دفاع و سایر مقامات منصوب در محل ای ارتشبدی و روسای کشور ها و سران ارتش ها که میهمان رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران باشند و پیکر مطهر شهدا در تمام موارد در سازمان های نظامی و انتظامی و همچنین در مکان های غیر نظامی و انتظامی چنانچه نظامیان به حالت صورت بندی آماده ادای احترام باشند برابر آیین نامه تشریفات ، احترام دسته جمعی به عمل می آید ..

ماده ۹۴: احترام دسته جمعی از طلوع تا غروب آفتاب هنگامی به عمل می آید که تعداد حاضرین ۴ نفر و بیشتر باشد .

ماده ۹۵: همه پرسنل جمعی برای فرماندهان و روسا و مدیران مربوط خود برابر مقررات این آیین نامه ادای احترام دسته جمعی می نمایند .

ماده ۹۶: ادای احترام دسته جمعی در یگان های نیرو های مسلح :

الف : هنگام تشریف فرمایی مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا ، ورود مقام محترم ریاست جمهوری ، رئیس ستاد فرماندهی کل قوا ، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران ، رئیس ستاد کل سپاه ، فرماندهان نیرو های ارتش ، سپاه و نیروی انتظامی ، وزیر دفاع و سایر مقامات منصوب در محل های ارتشبدی و سپهبدی و روسای کشور ها و سران ارتش ها که میهمان رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران باشند و پیکر مطهر شهدا در تمام موارد در سازمان های نظامی و انتظامی که به فرمان ارشد نظامیان حاضر نسبت به آنها احترام دسته جمعی به عمل می آید .

ب: هنگام ورود فرماندهان ، مدیران و روسا به مکان های نظامی و انتظامی چنانچه حاضرین به حال تفرقه باشند ارشد نظامیان حاضر با فرمان ایست خبردار ادای احترام یم نماید و اگر ارشد متوجه ورود نباشد اولین نفری که متوجه می شود با صدای بلند فرمان ایست ، سمت به ... داده سپس ارشد حاضرین ، خبردار می نماید .

تبصره : چنانچه در موقع ورود فرمانده به قسمت مربوطه ، رده یا درجه بالاتر حضور داشته باشند برای وی ادای احترام

دسته جمعی نمی گردد .

ج: هنگام ورود فرماندهان ، مدیران و روسا به مکان های نظامی و انتظامی چنانچه برای احترام آن مقام ، یگان با صورت بندی و مسلح به تفنگ آماده باشد برابر مقررات آیین نامه مشق صف جمع فرمانده یگان مزبور با فرمان خبر دار و پیش فنگ برای آن مقام ادای احترام دسته جمعی خواهند نمود و در سایر موارد چنانچه افراد مسلح به تفنگ به تفنگ حاضر شده باشند ادای احترام دسته جمعی فقط با فرمان خبر دار انجام خواهد شد و سایر حاضرین که برابر مقررات این روش باید به وارد شونده ادای احترام نمایند با همان فرمان ادای احترام خواهند نمود .

ماده ۹۷: ادای احترامات دسته جمعی در مکان های غیر نظامی و انتظامی :

فقط در مواردیکه نظامیان با صورت بندی آماده بانشد با رعایت بند ب ماده ۹۶ ادای احترامات دسته جمعی نسبت به فرماندهان ، روسا یا مدیران و همچنین سایر نظامیانی که در رده بالاتر از ارشد نظامیان حاضر باشند به عمل می آید .
ماده ۹۸ : در موارد و مکان های زیر احترام دسته جمعی به عمل نمی آید .

الف : هنگام تلاوت قرآن مجید در کلیه تجمعات .

ب: در حین اجرای مراسم صبحگاه و شامگاه .

ج : سخنرانی ها و سمینار ها (در جریان اجرای برنامه)

د: شورا ها و کمیسیون ها (هنگامی که بحث شروع شده باشد)

ه : در مساجد و اماکن مذهبی

و : در گلزار شهدا و قبرستان .

ز: کلاس های درس و کارگاه های آموزشی و میدانی ورزشی (در حین اجرای برنامه) باستثنای بازدیدهای رسمی.

ح : مکان ها غیر نظامی چنانچه نظامیان در بین غیر نظامیان متفرق باشند .

ط : بیمارستان ها و درمانگاه ها

ی : میدان های تیر در حین اجرای تیر اندازی

ک : دفاتر (مگر در بازدید فرماندهان ، روسا و مدیران و بازرسیها)

ل: زائر سرا ، اردوگاه تفریحی و باشگاه ها (هنگام پذیرایی از مهمانان ، م همچنین پرسنل ف مواقعی که با خانواده خود در آن محل حضور دارند)

م: در کارگاه های فنی و حین انجام بازدید فنی .

تبصره : در موارد مربوط به بند های د- ح - ک - م ، به محض ورود یا خروج مقامی که در سایر موارد بایستی برای او احترام دسته جمعی بعمل آید کلیه حاضرین بدون خبر دار به حال احترام از جای برخاسته و ادای احترام انفرادی می نمایند .

فصل یازدهم - وضع پرسنل نیروهای مسلح در خارج از محل خدمت

ماده ۹۹: پرسنل نیروهای مسلح هنگام استفاده از لباس سازمانی موظفند لباس مصوب را در برنمایند و هیچگونه تغییری در شکل و علائم ظاهری آن ندهند .

- ماده ۱۰۰: نصب علائم و نشان ها برابر مقررات مربوط خواهند بود .
- ماده ۱۰۱: استفاده از علائم و نشان های کشور های خارجی ممنوع است فقط در مسافرت های رسمی به خارج از کشور و همچنین در مهمان های رسمی که خارجیان در آن شرکت داشته باشند ، مجازند .
- ماده ۱۰۲: پرسنل نیروی های مسلح باید حداکثر دقت را در مرتب نمودن لباس و وضع ظاهر خود به عمل آورده و از پوشیدن لباس نامرتب و ارتکاب اعمالی که به شخصیت فرد و شان سازمان در برابر دیگران لطمه وارد می سازد خودداری نمایند .
- ماده ۱۰۳: موی سر نظامیان به ویژه اطراف سر و پشت گردن باید همیشه کوتاه باشد .
- ماده ۱۰۴: پرسنل نیروهای مسلح باید همیشه کارت شناسایی خود را همراه داشته تا در مواقع لزوم ارائه نمایند .
- ماده ۱۰۵: حضور پرسنل نیروهای مسلح در محلهایی که مغایر شئون سربازی باشد ممنوع است .
- ماده ۱۰۶: هرگونه ارتباط با اتباع بیگانه یا تردد به اماکن مربوط به بیگانگان برای پرسنل نیروی مسلح ممنوع بوده مگر بر اساس ماموریت و با کسب مجوز از حفاظت اطلاعات یگان مربوطه باشد .
- تبصره: در برخورد ها و ارتباطات غیر مترقبه پرسنل مکلفند بلافاصله مراتب را به حفاظت اطلاعات گزارش نمایند .
- ماده ۱۰۷: ورود پرسنل نیرو های مسلح با لباس نظامی به اماکن غیر نظامی ، اماکن عمومی ، مانند کافه تریاها ، رستوران ها و سینماها و دیگر محل های نامناسب (جزء در موارد اجبار از قبیل مسافرت ها و ماموریت های رزمی) ممنوع است لیکن افراد وظیفه که مجاز به استفاده از لباس غیر نظامی نمی باشند نمی توانند با لباس نظامی در اماکن عمومی مجاز وارد شوند .
- ماده ۱۰۸: تشریفات رسمی استقبال و بدرقه که توسط پاسدار تشریفات انجام می شود تابع مقررات مذکور در آیین نامه تشریفات است .

فصل سیزدهم - تشویقات و تنبیهات انضباطی

- ماده ۱۰۹: اقدامات انضباطی باید یکنواخت ، مداوم و پیگیر بوده و برای تشویق افرادی که وظیفه خود را به نحو احسن اجرا نموده و یا خدمت فوق العاده انجام می دهد ، و مواخذه و تنبیه متخلفین با توجه به مقررات این آیین نامه به مرحله اجرا گذرانده شود .
- ماده ۱۱۰: انجام هر عمل یا ترک فعلی که برخلاف مقررات و دستورات و نظم و ترتیب و شئون جامعه نیرو های مسلح باشد تخلف نامیده شده و تخلفاتی که تنبیه آن در اختیار فرماندهان ، روسا ، و مدیران گذاشته شده است تخلفات انضباطی نامیده می شود .
- ماده ۱۱۱: هدف از تنبیه ، اصلاح فرد متخلف ، تنبه و آگاهی دیگران می باشد و تنبیه نباید جنبه انتقامی داشته باشد .
- ماده ۱۱۲: چون قدردانی از خدمات فوق العاده و اعمال برجسته افراد خدمتگذار و همچنین تنبیه عناصر خطا کار از عوامل موثر فرماندهی و مدیریت است ، لذا فرماندهان ، روسا و مدیران باید در تشویق و تنبیه پرسنل تحت امر ، اصول زیر را کاملاً مورد توجه قرار دهند :
- الف : هر فرمانده در هنگام تنبیه یا تشویق زیر دستان خود ، علاوه بر ساماندهی ، باید نقش یک نفر قاضی را ایفا نماید .

یعنی مانند بازپرس تمام دلایلی که بر له یا علیه زیر دست است سنجیده ، سپس عمل ارتكابی را با نوع و میزان تنبیه یا تشویق تطبیق داده مثل یک قاضی در حدود اختیارات خود ، دستور صادر نماید .

ب: در تعیین تنبیه یا تشویق باید سوابق خدمتی و روحیه زیر دستان و اوضاع و احوال ، علل ارتكاب اعمال و میزان آگاهی متخلف از مقررات خدمتی و آثار ناشی از عدم اجرای آنها مورد توجه قرار گیرد .

ج: قبل از تعیین تنبیه یا تشویق ، فرمانده رئیس یا مدیر باید تامل و تعمق کافی نموده و پس از اینکه اجرای آنرا ضروری تشخیص داد با قاطعیت و سریعاً آنرا اجرا نماید ، تا زیر دستان تصور ننمایند فرمانده ، رئیس یا مدیر در تعیین تشویق یا تنبیه دچار تردید یا دو دلی است .

د: تشویق یا تنبیه باید مبتنی بر مصالح خدمتی بوده و خالی از هر نوع حب و بغض باشد .

ه : تشویق فقط در ازاء خدمات فوق العاده ، اعمال برجسته و حسن انجام وظیفه پرسنل تحت امر به عمل می آید و انجام خدمت عادی نباید موجب تشویق یا امتیازی گردد .

و : تشویقات و تنبیهات انضباطی باید به منظور بهبود خدمت و انضباط عمومی بوده و طوری انجام گردد که زیر دستان به بیطرفی و عدالت فرماندهان و روسا و مدیران معتقد گردند .

ز: تاخیر در اجرای تنبیه یا تشویق موجب تقلیل اثرات آن می گردد .

ح : هرگاه فرمانده را ، در مقابل زیر دستانش تنبیه یا سرزنش نمایند ، موجب سلب اعتماد زیر دستانش خواهد شد . تنبیه و سرزنش فرمانده در مقابل زیر دستان ، فقط در صورتی مجاز است که خطای متخلف مستوجب تنبیه فوری بوده یا برای تنبیه دیگران ضروری تشخیص داده شود .

ط: فرماندهان ، مدیران و روسا موظفند علل بی انضباطی و ناراحتی های مرئوسین خود را جستجو نموده و در رفع آن اقدام نمایند .

س: برای تخلف یا تقصیری که تشخیص که تشخیص متخلف یا متخلفین مقدور نیست ، نباید عده ای را دسته جمعی تنبیه کرد ، زیرا نسبت به افراد با انضباط ، بی عدالتی شده و آنان را از خدمت دلسرد کرده و اعتماد آنان را نسبت به فرماندهان و مدیران و روسا سلب می نماید .

ک: پرسنلی که از قسمتی به قسمت دیگر مامور می شوند برای خدمات برجسته و یا تخلفاتی که مرتبط با ماموریت انجام می دهند ، مستقیماً از طرف فرماندهان ، روسا و مدیران محل ماموریت ، برحسب مورد تشویق یا تنبیه می شوند و در سایر موارد ، اجرای تشویقات و تنبیهات ، مربوط به فرماندهان روسا و مدیران سازمان اصلی آنان خواهد بود . تبصره : در کلیه موارد ، اعمالی که منجر به تشویق یا تنبیه پرسنل می گردد فرماندهان ، روسا و مدیران بایستی علت تنبیه و تشویق را به پرسنل تفهیم نموده و در اسرع وقت آنرا به مورد اجرا گذارند .

ماده ۱۳: موارد مذکور در جداول شماره ۲ و ۳ (نوع خدمات برجسته و حداکثر تشویقات) به شرح زیر ، خدمات برجسته محسوب شده و پرسنلی که خدمات مزبور را انجام می دهند تشویقات متناسب ، به شرح جداول مزبور درباره آنان به مورد اجرا گذاشته می شود :

الف : حضور مستمر در محل خدمت یا ماموریت و انجام وظایف و ماموریت ها به نحو احسن و انجام خدمت موثر خارج از وقت مقرر .

ب: انجام اقدامات مفید و موثر در امر توسعه آموزش های نظامی ، عقیدتی و پرورش جسمانی پرسنل .

ج: صرفه جویی و به کار بردن ابتکار و دقت فوق العاده در مصرف اقلام و وسایل و تجهیزات به ویژه تجهیزات حساس و کمیاب و گران قیمت.

د: اقدامات موثر در حفظ و نگه داری اموال و اسناد نظامی و دولتی.

ه: سرعت و دقت فوق العاده در اجرای دستورات سلسله مراتب و رعایت اصول مدیریت و روش رهبری عده ها.

و: به کار بردن ابتکار لازم در برقراری سیستم های موثر حفاظتی، حفظ و آماده به کار نگه داشتن و تعمیر و بازسازی سلاح، تجهیزات، ارتقاء روحیه پرسنل به نحو احسن.

ز: بالا بردن چشمگیر روحیه پرسنل و توان رزمی یگان، با اعمال مدیریت فوق العاده و رفتار شایسته و اجرای مانور های موفق مبتنی بر تهدیدات واقعی.

ح: انجام اقدامات ستادی موثر و فوق العاده جهت کسب موفقیت در ماموریت و عملیات (تهیه طرح ها و دستورات) رعایت به موقع اصول تاکتیک و دستورات رزمی و غیر رزمی و در جهت نیل به پیروزی خودی و شکست دشمن.

ی: نوآوری در راستای خود کفایی، تقویت بنیه دفاعی و استحکامات و خطوط پدافندی.

ک: کسب اخبار و اطلاعات مفید از دشمن و انجام اقدامات موثر در جلوگیری از پخش شایعات زیان بخش.

ل: نمونه و سرمشق بودن برای زیر دستان با ایثار، از خود گذشتگی و اقدامات متهورانه در ماموریت و میدان نبرد.

م: مقاومت در هنگام اسارت و تلاش برای فرار از اسارت دشمن و رهایی از گروگان گیری و کمک به همزمان در این زمینه، تلاش فوق العاده برای نجات جان افراد همزم و هم میهنان.

ن: اجرای موفقیت آمیز ماموریت های پدافندی و تلاش چشمگیر در حفظ مواضع و مناطق استحفاظی در مقابل دشمن، به اسارت درآوردن نفرات دشمن.

ص: اجرای موفقیت آمیز ماموریت های آفندی و ابراز رشادت و جسارت فوق العاده در اشغال اهداف مورد نظر و به دست آوردن غنائم جنگی از دشمن.

ض: شرکت داوطلبانه در عملیات مخاطره آمیزه و ابراز شجاعت فوق العاده و ایثار در انجام ماموریت های عملیاتی و مقابله با اشرار، قاچاقچیان و سارقین مسلح و عوامل ضد انقلاب.

ماده ۱۱۴: پرسنل نیرو های مسلح به مقتضای حسن انجام وظیفه، ابراز رشادت، لیاقت، ایثار و فداکاری، ابتکار و خلاقیت و انجام خدمات فوق العاده، حسب مورد به صورت فردی یا جمعی به شرح زیر مورد تشویق قرار می گیرند:

الف: تشویق شفاهی.

ب: تشویق کتبی.

ج: تشویق در دستور قسمتی

د: تشویق در دستور نیرو یا سازمان

ه: تشویق در فرمان

و: مرخصی تشویقی حداکثر به مدت ۳۰ روز در سال

ز: پاداش و جوایز

ح: اعطای نشان

ط: رفع اثرات مترتبه تنبیهات

ی: ارشدیت

تبصره : اعطاء درجه تشویقی از طریق ارشدیت به میزانی که منجر به نیل به درجه بالاتر گردد انجام می شود .
ماده ۱۵: نحوه اجرای تشویق :

الف : تشویق شفاهی در مقابل عده یا به طور انفرادی به عمل می آید و تشویق کتبی به شکل نامه به تشویق شونده ابلاغ و برای انعکاس در پرونده خدمتی او به مراجع مربوطه ارسال می گردد .

ب: برای تشویق در دستور قسمتی ، فرمانده ، رئیس یا مدیر مربوطه مشخصات تشویق شونده را با ذکر علل تشویق به فرمانده ، مدیر یا رئیس قسمتی که دستور در اختیار اوست گزارش می نماید و مقام مزبور با توجه به مصالح خدمتی و مقتضیات ، اجازه درج مراتب را در دستور قسمتی باید به اطلاع کلیه پرسنل آن قسمت برسد .

ماده ۱۶: موارد زیر تخلف محسوب شده و درباره مرتکبین آنها ، تنبیهات انضباطی برابر جداول نوع تخلفات اعمال می گردد (جداول شماره ۴ و ۵):

الف : عدم آراستگی ، نامناسب بودن وضع ظاهری و عدم توجه به نظافت شخصی .

ب: عدم رعایت ادب ، عدم رعایت سلسله مراتب و احترامات نظامی و اداری .

ج: بد رفتاری نسبت به پرسنل جمعی .

د : بی توجهی به آموزش : فرماندهان و مسئولین نسبت به آموزش و دانشجویان و دانش آموزان نسبت به فراگیری آموزش .

ه: بی توجهی و عدم رعایت زمان حضور در محل خدمت یا ماموریت و غیبتی که منجر به فرار نشود .

و : تظاهر به بیماری و عدم سلامت (تمارض) در صورتیکه به تایید پزشک نظامی برسد .

ز: عدم احساس مسئولیت و بی تفاوتی در خدمت ، عدم رعایت قوانین و مقررات آیین نامه ها ، بخش نامه ها ، دستور العمل ها و سایر دستورات .

ح : سستی و سهل انگاری در انجام وظیفه و اجرای دستورات در زمینه های عملیاتی ، اداری و تدارکاتی .

ط: تاخیر غیر موجه و عدم دقت در ارائه گزارشات و حقایقی که در انجام ماموریت یگان موثر است و اظهارات و گزارشات خلاف واقع و کتمان حقیقت .

ی: سستی و سهل انگاری در مقابله با تبلیغات و عملیات روانی دشمن .

ک : پخش شایعات در جهت تخریب روحیه پرسنل خودی .

ل: سستی و سهل انگاری در امور نگهبانی ، پاسداری ، دیده بانی ، دیده وری در مناطق رزمی ، غیر رزمی و حیاتی کشور .

م : قصور ، تقصیر در حفظ و نگه داری جنگ افزار ، تجهیزات ، مهمات و هرگونه اموال و اسرار و اسناد نظامی و دولتی و تسلیم مدارک و اسناد به افرادی که حق دریافت آن را ندارند .

ن : ارتکاب اعمال و رفتار بر خلاف شئون نظامی که به موجب مقررات تعیین و ابلاغ می گردد و تظاهر به خلاف شرع مبین اسلام .

ص: قصور و تقصیر و سهل انگاری در به کار گیری توان و امکانات دفاعی جهت انجام ماموریت در مقابل دشمن . قصور در جلوگیری از فرار و از هم پاشیدگی پرسنل جمعی و همچنین جمع آوری پرسنل پراکنده به هنگام رزم .

ض: قصور و تقصیر و سهل انگاری در حفظ مواضع و مناطق استحقاقی در مقابل دشمن و اشرار ، قاچاقچیان و سارقین

مسلح و عوامل ضد انقلاب .

ماده ۱۱۷: تنبیهاتی که به علت تخلفات پرسنل اعمال می شود به شرح زیر است :

الف : توبیخ شفاهی

ب: توبیخ کتبی

ج : توبیخ در دستور قسمتی

د : توبیخ در دستور نیرو یا سازمان

ه: توبیخ در فرمان

و : خدمت شبانه روزی در قسمت ، حداکثر تا ۳۰ روز

ز: بازداشت غیر قابل تمدید در بازداشتگاه ، حداکثر تا ۳۰ روز

ح : کسر از حقوق حداکثر به میزان یک پنجم و حداکثر به مدت ۴ ماه .

ط: انتظار خدمت حداکثر تا ۶ ماه

ی: بدون کاری حداکثر تا ۳ماه

ک : محرومیت از ترفیع به مدت محدود و حداکثر دو سال در زمان صلح و چهار سال در زمان جنگ

ل: تنزیل درجه یا رتبه برای مدت محدود یا دایم .

م : معافیت از خدمت

ن : اخراج از خدمت

تبصره : اعمال تنبیهات مذکور در بند های (ز) و (ح) این ماده منوط به تفویض اختیار از سوی مقام معظم فرماندهی کل قوا (مقام رهبری) به فرماندهان می باشد که با تصویب این آیین نامه از طرف معظم له به منزله تفویض اختیار مندرج در تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون ارتش و مقررات مشابه در سپاه و نیروی انتظامی با توجه به جداول حدود اختیارات به فرماندهان ، روسا و مدیران خواهد بود .

ماده ۱۱۸: فرماندهان ، روسا و مدیران می توانند در حدود اختیارات ، تنبیهات انضباطی مندرج در این آیین نامه را که اجرای آن مستلزم انجام تشریفات نیست ، نسبت به پرسنل متخلف در یگان یا قسمت تابعه خود مستقیماً به مرحله اجرا گذارند ولی اگر متخلف جزو یگان یا قسمت دیگر باشد ، باید تنبیه او را با ذکر علت از فرمانده ، رئیس یا مدیر یگان متبوع فرد متخلف درخواست نماید .

تبصره : هر گاه پرسنل به هر علت دیگری از قسمت خود به دور باشد و مرتکب تخلفی گردد ، فرمانده ای که در حوزه مسئولیت او تخلف ، ارتکاب یافته در صورت محرز بودن تخلف ، می تواند به علت بعد مسافت از قسمت سازمانی متخلف ، که اجرای مقررات موجب تاخیر در تنبیه متخلف می گردد ، با رعایت حدود اختیارات بر طبق مقررات نسبت به تنبیه متخلف اقدام و نتیجه را به قسمت وی اعلام نماید .

ماده ۱۱۹: به محض اینکه دستور تنبیهی صادر می شود ، مقامی که تنبیه را مقرر داشته است باید بدون تاخیر مراتب را به متخلف ابلاغ نماید .

تبصره : در مواردی که متخلف عهده دار نگهداری یا پاسداری باشد ممکن است تنبیه او به بعد از خاتمه نگهداری و یا پاسداری موکول گردد .

ماده ۱۲۰: تنبیهات پرسنل باید در سوابق خدمتی آنان منعکس گردد .

ماده ۱۲۱: هرگاه فرماندهان ، روسا و مدیران متوجه گردند اختیارات او از لحاظ اجرای تنبیهات به اندازه ای نیست که بتوانند تنبیه مناسبی نسبت به متخلف اعمال کند در حدود اختیارات ،متخلف را تنبیه نموده و نسبت به تنبیه بیشتر از اختیارات خود ، از مقام بالاتر تقاضا می نماید .

ماده ۱۲۲: فرماندهان ، روسا و مدیران قسمت های مستقل (مانند گردان و تیپ) می توانند از اختیارات مقام یک رده بالاتر استفاده نمایند .

ماده ۱۲۳: پرسنلی که از قسمتی به قسمت دیگر مامور می شوند برای تخطفاتی که مربوط به انجام ماموریت آنان می باشد ، مستقیماً از طرف فرماندهان ، روسا و مدیران محل ماموریت تنبیه می شوند و در سایر موارد ، اجرای تنبیه مربوط به فرمانده ،مدیر یا رئیس اصلی آنان خواهد بود .

تبصره : در مورد ماموری به سازمان های کشوری ، اعمال تنبیه انضباطی موکول به اعلام تخلف از طرف سازمان کشوری به قسمت اصلی پرسنل متخلف بود و دستور تنبیه از طرف فرمانده مربوطه صادر می گردد .

ماده ۱۲۴: پرسنلی که در بیمارستانهای نیروهای مسلح تحت معالجه باشد هرگاه مرتکب تخلفی شود که مستلزم تنبیه انضباطی باشد ، مدیر بیمارستان چگونگی تخلف را به فرمانده ، رئیس یا مدیر مربوطه اطلاع داده و تقاضای تنبیه خافی را نماید . اجرای تنبیه مقرر پس از بهبودی و رفع نقاھت خواهد بود .

ماده ۱۲۵: پرسنلی که به بازداشت در بازداشتگاه تنبیه می شوند ، بدون خدمت بوده و تا پایان تنبیه نباید هیچ یک از وظایف مربوط به شغل خود را انجام دهند .

ماده ۱۲۶: پرسنلی که به خدمت شبانه روزی در قسمت تنبیه می شوند ، پس از انجام خدمات محوله باید در قسمت مربوطه باقی بمانند .

ماده ۱۲۷: برای پرسنل از درجات ستوانی داخل به بالا و معادل آن که به بازداشت در بازداشتگاه تنبیه می شوند ، نگهبان گمارده نمی شود و مجاز به استفاده از لباس نظامی خواهند بود .

ماده ۱۲۸: برای پرسنلی که به بازداشت در بازداشتگاه تنبیه و به مناسبت اهمیت تخلف و یا به موجب اوامر صادره باید تحت مراقبت قرار گیرند یا به دستور مقامات قضایی بازداشت و زندانی می گردند بایستی نگهبان گمارده شود .

تبصره : مشمولین این ماده در تمام مدتی که در بازداشتگاه می باشند مجاز به استفاده از لباس نظامی نمی باشند .

ماده ۱۲۹: ایام بازنشستگی پرسنل وظیفه که در طی خدمت مقرر به بازداشت در بازداشتگاه تنبیه می شوند ، جزو خدمت قانونی آنان محسوب نمی گردد .

ماده ۱۳۰: هر مقامی که تنبیهی را مقرر می دارد ، می تواند ضمن ابلاغ ، اجرای آن را تا مدت ۳ ماه به تعویق اندازد ، هرگاه در این مدت کسی که تنبیه شده است مرتکب تخلف دیگری نشود ، اجرا و اثرات تنبیه مذکور به کلی به کلی منتفی و در صورتیکه در مهلت مزبور ، مستوجب تنبیه دیگری نشود این تنبیه با تنبیه اول توماً اجرا خواهد شد . این مهلت فقط به متخلفینی داده می شود که دارای رفتار شایسته بوده و احتمال می رود از این فرصت استفاده نموده و خبط و خطای خود را با انجام خدمت جبران نماید .

تبصره ۱: هرگاه مجموع دو تنبیه از حدود مقرر در پیوست ای این آیین نامه تجاوز نماید در این صورت تنبیه در دو نوبت و به فاصله هشت روز اجرا خواهد شد .

تبصره ۲: لغو تمام یا قسمتی از تنبیه انضباطی که مقرر شده ، از طریق مقام تنبیه کننده ابلاغ می شود .

ماده ۱۳۱: تنبیه مرئوسین به کسر حقوق ، با توجه به نکات زیر عمل می گردد :

الف : کسر حقوق حداکثر به میزان یک پنجم ، حداکثر به مدت چهار ماه .

ب: موقعی این تنبیه اعمال شود که اثر آن بنا به تشخیص فرمانده ، رئیس یا مدیر از تنبیهات دیگر غیر از انتظار خدمت و بدون کاری بیشتر باشد .

ج: به ازاء هر روز غیبت غیر موجه ، کسر حقوق معادل وجوه دریافتی یک روز .

ماده ۱۳۲: تنبیه کنندگان می توانند نسبت به رفتار یا تنبیهاتی که به نا حق ، غیر قانونی درباره آنها مقرر شده ، اول به مقامی که تنبیه را تعیین نموده شکایت نمایند ، در صورت عدم رسیدگی به یک رده بالاتر از مقامی که تنبیه را تعیین نموده شکایت نمایند ولی این شکایت باید انفرادی به عمل آمد و از طرف اشخاص دیگر یا به طور اجتماع نباشد و رونوشت آن را به مقام تنبیه کننده ارسال دارد .

تبصره : شکایت راجع به تنبیهات مانع از اجرای تنبیه مقرر نخواهد شد .

ماده ۱۳۳: شکایت راجع به تنبیهات فقط موقعی مجاز است که ۲۴ ساعت از اجرای تنبیه گذشته باشد و در این صورت شخصی شاکی باید از مقامی که تنبیه را مقرر داشته تقاضای ملاقات نموده و اعتراض خود را بیان نماید .

ماده ۱۳۴: مقاماتی که تنبیه را مقرر داشته اند ، می توانند حین اجرای تنبیه انضباطی چنانچه متخلف رفتار شایسته باشد از بقیه یا قسمتی از تنبیه صرف نظر نمایند .

ماده ۱۳۵: رسیدگی به تخلفات پرسنل که فرمانده نیروی مربوطه برای آنان پیشنهاد محرومیت از ترفیع ، تنزیل درجه یا رتبه ، معافیت از خدمت یا اخراج از خدمت می دهد و همچنین رسیدگی به شکایت پرسنل از رده های بالاتر در امور خدمتی در هیئت های مندرج در مواد ۱۰۴ و ۱۰۵ قانون ارتش و هیئت های مشابه در ستاد فرماندهی کل قوا ، سپاه و نیروی انتظامی به عمل می آید .

تبصره : ذی نفع نسبت به آراء قابل اجرای هر دو هیات (هیات مندرج در مواد ۱۰۴ و ۱۰۵ قانون ارتش و هیات های مشابه در ستاد فرماندهی کل قوا ، سپاه و نیروی انتظامی) می تواند به مراجع صالحه قضایی تظلم نماید .

فصل چهاردهم - شکایات، گزارشات و دادخواست ها

ماده ۱۳۶: هر فرد از پرسنل نیرو های مسلح می تواند از اعمال و رفتار غیر قانونی فرماندهان و روسا و مدیران و سایر مقامات نسبت به خود به طور کتبی یا شفاهی با رعایت مقررات این فصل شکایت نماید .

ماده ۱۳۷: در صورتی که شکایت کتبی باشد ، باید شاکی با ذکر مشخصات خود آنرا امضاء در غیر این صورت به آن ترتیب اثر داده خواهد شد

ماده ۱۳۸: شکایت باید از طریق سلسله مراتب به عمل آید . چنانچه موضوع شکایت مربوط به فرمانده ، رئیس یا مدیر مستقیم شاکی باشد ، ابتدا شکایت به وی ارسال و در صورت عدم رسیدگی ، شاکی می تواند مراتب را با مدارک مستند و با رعایت مقررات مواد ۱۰۴ و ۱۰۵ قانون ارتش و مقررات مشابه در سپاه و نیروی انتظامی به مبادی ذیربط ارسال دارد .

ماده ۱۳۹: رسیدگی به شکایات واصله نباید به اشخاص یا مقامی که، از آنها شکایت شده است احاله گردد، شکایت از جانب شخص دیگر و شکایت دسته جمعی و همچنین شکایت از سخنی تنبیه انضباطی اعمال شده در مواردیکه در حدود اختیارات تنبیه کننده بوده است ممنوع می باشد.

ماده ۱۴۰: پرسنل نیروهای مسلح مجاز نمی باشند هنگام عهده دار بودن پاسداری، آمادگی و نگرهبانی و همچنین حین آموزش مبادرت به شکایت نمایند مگر آنکه مورد سوال قرار گیرند.

ماده ۱۴۱: در مورد شکایات واصله حداکثر تا یک ماه باید رسیدگی و پاسخ به شاکی داده شود.

ماده ۱۴۲: چنانچه از رسیدگی به شکایات معلوم شود که موضوع شکایت بی اساس بوده و ارسال آن مبنی بر سوء نیت بوده است بر حسب مورد، شاکی تنبیه یا تحت تعقیب قانونی قرار خواهد گرفت. چنانچه مشخص شود که شکایت بر حق بوده فرمانده، رئیس یا مدیر، نباید برای شاکی ایجاد مشکل نماید.

ماده ۱۴۳: در کلیه قسمت ها از رده گروهان به بالا باید دفتر به منظور ثبت کلیه شکایات و نتیجه رسیدگی به آنها (برابر جداول شماره ۱ پیوست) وجود داشته باشد این دفاتر در موارد لزوم به وسیله فرماندهان، مدیران و روسا و بازرسان مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۴۴: هر فرد از پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مسئولیت دارد در صورت اطلاع از وقوع توطئه یا خرابکاری در سازمان های مسلح جمهوری اسلامی ایران، حیف و میل وسائل نظامی و اموال دولتی. سوء استفاده از اعتبارات مالی و نظایر آن مبادرت به گزارش نموده و آنرا بدون رعایت سلسله مراتب بر حسب مورد به مقامات و سازمان های ذیربط در نیروهای مسلح منعکس نماید.

تبصره: در صورتیکه گزارش درباره ارسال خبر مربوط به سوء قصد، خرابکاری، جاسوسی و یا امور امنیتی در بخش های نیروهای مسلح باشد از نظر اهمیت موضوع بایستی مستقیماً سازمان حفاظت اطلاعات یگان خود را در جریان قرار دهد